

Despre istorie

de Lucia McNeff

Continui seria eseurilor din volumul **Jurnalist fără jurnal** a lui Ion D. Sârbu și așa cum am încercat și în numerele anterioare le grupez după tematică.

Serile mele cu papa Agârbiceanu. “Singura noastră legătură cu Istoria, îmi spunea, a fost sentimentul foarte latin al justiției. Pereat mundus, fiat justiția! De îndată ce încrederea în această justiție a <pierit>, (obsesia tuturor răscoalelor noastre țărănești și minere: <unde ne sunt drepturile, vrem pâine și dreptate!>) poporul a început să se retragă, ca și melcul, din Istorie. Sine Justiția, pereat mundus!”

Blaga vorbea de un “boicot” al Istoriei. (Tata: “Dumnezeu doarme, pământul tace, cerul e supărat. Limba dură, dar nu-ndură”.)

Ghandi, mi se pare, numea starea aceasta de pasivitate și letargie voită, *Ahimsa*. O formă de a ieși din Timpul și Spațiul imediat, și de a intra în năpăsarea și nemișcarea cosmică.

*

În fața numeroșilor noștri invadatori, îmi explică Limpi, am pus la punct așa-zisa “tactică a terenurilor pârjolate”.

Schimbându-se vremurile, schimbându-se și năvălitorii – cred că acum se pune la punct, într-un secol sau două, o altă tactică: mai teribilă, mai subtilă dar și mai groaznică. Cea a sufletelor arse, pârjolate. Dușmanul (care a venit sau care va mai apare) nu va mai găsi nici o inimă (care să creadă), nici un caracter (în care să se încreadă), nici o minte (care să poată fi crezută). Nu va mai găsi un colaborator cinstit, de încredere.

Tactica asta a sufletelor arse sau pârjolate e sinonimă cu moartea, cu dispariția noastră totală. A noastră și a dușmanului nostru de moarte.

*

“*Poporul nostru a mâncat absurdul cu pâine*”, zice Moșul și continuă cu mânie: “Latini slavonizați, iluminați și exploatați de greci, sub ocupație turcească, având un rege prusac, o boierime străină, franțuzi răspândiți la orizont de câteva imperii muribunde (dar dornice să ne elibereze și să ne mântuiască), am ieșit din plin ev mediu <stării de rumânie> ca să picăm direct în epoca asta de industrializare electronică... Să nu ne mirăm că uneori celula noastră nervoasă nu mai răspunde cum trebuie la această uriașă suprasolicitare istorică...”

*

Secolul (timpul) își are bolile sale: face febră, tușește, se umple de bube etc...

(Gripa, de pildă, poate fi și spaniolă și rusească.)

Mă gândesc la Dostoievski care (nu mai țin minte unde, cred că în *Jurnalul* său) considera că: “Rusia e ca un cal tânăr, puternic, în care s-a inoculat un rău – acum așteptăm ca trupul său vajnic și sănătos să fabrice antitoxina mântuitoare a lumii...”

O tempora... Astăzi, noi suntem leucocitele Europei. Din Finlanda până în Grecia, un imens cordon de peste 100 de milioane de globule albe sunt condamnate la sacrificiu, spre a apăra Europa asta iresponsabilă de o infecție pe care ea a inventat-o și tot ea o și întreține...

*

Cantemir (Han-Timir) în a sa *Istoria creșterii și descreșterii imperiului otoman* (tradusă de Iosif Hodoșiu, 1876, la Baia de Criș, în memoria lui Avram Iancu; corectată la Brașov, tipărită la București cu un an înainte de Războiul nostru de independență) cunoscându-i bine pe turci, având o mare admirație

pentru Paşa Kupruli – un înțelept al Imperiului – spunea că acesta considera ca specifice următoarele “metode” de guvernare:

1. sistemul peșcheșului ierarhic
2. sistemul incompetenței ierarhice
3. sistemul crimei colective
4. sistemul furtului semilegal
5. sistemul trădării la timp a fratelui
6. mulgerii icrelor crapului gras
7. sistemul “pohtei” de alai.

Sultanul Suleiman Magnificul se bucura când auzea că unul din nou numiții săi viziri a început să fure din greu. Zicea: “De acum sunt sigur de credința lui!”

*

Va veni o toamnă, vituperează Olimpia, când Europa asta lașă, stupidă și iresponsabilă, nu va mai număra bobocii valorilor și culturii sale ci va culege roadele prostiei, indiferenței, scârbei detașate cu care a privit spre jalnica noastră zvârcolire. Nu vreau să mai trăiesc până atunci. Pe pielea noastră s-a experimentat până la ce limite de răbdare și murire se poate coborî prin frică și umilire – pe pielea lor se va vedea cât de lași, milogi, concesivi și trădători pot să fie fiii liberalismului și nepoții declarației drepturilor omului...

Cel mai frumos cuvânt balcanic, pentru mine, de acum, va fi: “lehamite”.

*

Un piron bătut, de un criminal sadic, într-un copac tânăr și sănătos, după o sută de ani de coexistență în carnea copacului, are dreptul să declare ritos: “sunt consecința logică, istorică, <legică> a evoluției copacului. Sunt sensul său, reprezintă specificul său național. Substanța și finalitatea sa. Destinul său...”

*

“*Forme și reforme*” se intitulează ultimul caiet primit de la prietenul meu Caftangiu. (Orice om care face planuri de schimbare a lumii noastre prezintă toate simptomele de mania grandoarei sau de psihoză maniaco-agresivă.)

Citez de pe prima pagină a acestui haotic caiet:

“Aș începe, întâi și întâi, cu *un cincinal al tăcerii severe*. După care am inaugura un al doilea cincinal în care, fără să ne ascultăm unii pe alții, să ne povestim totuși, tare, urbi et orbe, tot, tot, tot, - deci *un cincinal al destăinuirilor*.”

Abia în al treilea, am putea reveni *la dialog* și conversație normală.

*

Imperiile pe cale de distrugere, după Chinezi, prezintă următoarele semne sigure:

- au prea multe legi;
- aceste legi se bat cap în cap;
- aceste capete sunt fără de cap;
- dar capul nu face decât să tot emită legi;
- prin care să fie apărat capul;
- de prea multele legi;
- care se bat cap în cap;
- și obligă astfel capul să dea o nouă lege;
- împotriva celor care înmulțesc legile;

(După *Cartea legilor*, epoca Tang)

*

Nu mai există scopuri sigure (îmi spunea asta și Napocos, pe vremuri). Iată concluzia mizeră și sublimă a vieții mele: *scopul este summa mijloacelor folosite* ca să ajungi la el. Scopul meu a fost o

catedră de filozofie: pentru asta am învățat mai multe limbi, am citit, am trăit într-un anume fel, supunându-mi mintea și ființa unor rigori morale severe sau unor libertăți cu totul speciale. Rezultatul acestor mijloace nu e catedra (pe care nu am obținut-o niciodată), ci un fel al meu de a fi fericit în nefericire, liber în sclavie, gânditor în negândire.

Nici statele sau națiunile nu scapă de acest adevăr: nu poți atinge scopuri înalte, luminoase, prin mijloace murdare, josnice sau criminale. La fiecare bilanț istoric pe care îl întreprindem, când constatăm că nu am atins nici unul din scopurile fundamentale propuse, nu facem decât numărătoarea mijloacelor greșite pe care le-am folosit. (Asta, conform unei cărți citite prin 1944 și uitată, dar revenită acum în memorie: e vorba de *Ends and Means* de Aldous Huxley).

*

De când citesc Istorie, de când trăiesc în și pentru Istorie, tot mai mult mă conving că Spațiul nu e decât un bastard, o eroare a Timpului. Un păcat rezultat în urma unei căderi mitice.

Timpul e creator de cultură, spațiul a creat doar civilizații. Timpul e taina esențelor, muma tuturor numerelor, spațiul e doar Tatăl fenomenalului, a ceea ce este așa cum este.

Există popoare ale Timpului (Egiptenii, Chinezii, Indienii, Incașii), popoare de tranziție (Elada, Creștinismul, Europa) și popoare ale spațiului (Hunii, Arabii, Rușii).

Curios, noi românii suntem legați de *peisaj* (nu de spațiu), avem oroare de expansiune, de străinătate, pentru noi Spațiul e Anotimp, ana-timp, răstimp. (Timpul fiind de nobilă origine latină.) Vremea (de origine slavonă) e o unitate minoră, legată de climă, de accidentele meteorologice. Vremurile înseamnă climă istorică, vremuiala nu este decât un accident exterior al vremelniciei. Vremea e subalterna timpului, fiind adevăratul frate al spațiului.

Nr.186/Mai 07